

การรับรู้และการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาของอาจารย์คณะวิทยาการ
จัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และคณะ
บริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์

Perception and participation of lecturer, Faculty of management
sciences Valaya Alongkorn Rajabhat University, Faculty of business
administration Rajapruk University, in quality assurance

พนิดา วัชรรังษี และพัชร พิ्लीก

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ติดต่อ 0-2432-6107 (1220); Email: papilu@rpu.ac.th

Panida Vacharangsil and Patchara Piluk

Lecturer, Department of Management, Faculty of Business Administration
Rajapruk University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการรับรู้และมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพฯ ของประชากร
เปรียบเทียบระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับระดับการรับรู้และระดับการมีส่วนร่วมของประชากร
และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และการมีส่วนร่วม โดยประชากร คือ อาจารย์คณะ
วิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ และอาจารย์คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราช
พฤกษ์ รวม 103 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละของตัวแปร ค่าเฉลี่ย
เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ระดับการรับรู้การประกันคุณภาพฯ โดยรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบที่
2 การผลิตบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและองค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด
ส่วนระดับการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพฯ โดยรวมและรายองค์ประกอบ อยู่ในระดับมาก โดย
องค์ประกอบที่ 2 การผลิตบัณฑิต มีค่าเฉลี่ยสูงสุด องค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณมี
ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคลกับระดับการรับรู้และการมีส่วนร่วมการ
ประกันคุณภาพฯ พบว่าทั้งระดับการรับรู้และระดับการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพฯ เพศหญิง
มากกว่าเพศชาย มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาเอกมากกว่าปริญญาโท มีตำแหน่งผู้ช่วย
ศาสตราจารย์มากกว่าอาจารย์ มีเพียงองค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผน
ดำเนินการ ผู้มีตำแหน่งอาจารย์มีค่าเฉลี่ยระดับการรับรู้มากกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพฯ โดยรวมและทุกองค์ประกอบ มีความสัมพันธ์ในระดับมาก มีทิศทางเดียวกัน ยกเว้นองค์ประกอบที่ 4 การวิจัยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง โดยองค์ประกอบที่ 7 การบริหารและการจัดการ มีค่าความสัมพันธ์สูงที่สุดและองค์ประกอบที่ 4 การวิจัย มีค่าความสัมพันธ์ต่ำที่สุด

คำสำคัญ : การรับรู้ การมีส่วนร่วม การประกันคุณภาพการศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to study and compare lecturers' perception and participation level of quality assurance in Valaya Alongkorn Rajabhat University and Ratchaphruek College. The populations groups of 103 people were collected from lecturers in Valaya Alongkorn Rajabhat University and Ratchaphruek College. The statistical analysis lecturers were frequency distribution, percentage of variable, mean and standard deviation

The analysis results found that most of the respondents were female. They had a master's degree and their academic level as lecturer. Their work experience was more than 5 years and 3 months. The research reviews the perception and participation levels on quality assurance in higher education. When considering overall, and each of quality assurance elements, It was found that their perception and participation level in the second elements: graduated were at the highest average, whereas the eight element Financial was lowest.

In summary, a comparison of the populations' general data with perception and participation levels of quality assurance. It was found that both perception and participation levels were female more than male, level of education, Ph.D. higher than Mater Degree and academic level Assistant Professor higher than lecturer. Only the first element was found that the lecturer's perception average is higher than Assistant Professor. The relation between the perception and participation of population. The overall the perception and the participation, Quality assurance was unidirectional. When considering by the elements, it was found that every elements was unidirectional. Whereas the seventh element was the highest and the fourth element is the lowest.

Keywords: perception, participation, quality assurance in education.

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งที่อยู่คู่สังคมมนุษย์ การจัดการศึกษาของประเทศไทยมีวิวัฒนาการ ตามความเชื่อที่ว่าการศึกษาช่วยกำหนดทิศทางของชาติ เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีความพร้อมที่จะเป็นกำลังสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า (ประไพ เอกอุ่น, 2542) เมื่อพิจารณาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาระดับที่สาม ต่อจากระดับที่สอง คือ มัธยมศึกษา การจัดการอุดมศึกษาของไทย มีทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง อนุปริญญาถึงระดับปริญญาตรี โท และเอก การศึกษาระดับนี้ปัจจุบันเป็นทั้งที่จัดขึ้นโดยภาครัฐและเอกชน ปรัชญาการอุดมศึกษานั้นในอดีตจะมุ่งเฉพาะด้านปัญญาและการปลูกฝังคุณธรรมเป็นแหล่งชุมนุมของผู้อยากรู้อยากเห็นต้องการหาความจริงที่เป็นสากลและนิรันดร์ (วิจิตร ศรีสะอาด, 2518) โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ระบุว่าภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิบัติมี 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม การดำเนินการตามภารกิจทั้ง 4 ประการ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว ประกอบกับมีปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในหลายประการที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการ กล่าวคือ เร่งรัดการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

สิ่งที่พบ คือ การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของหลายมหาวิทยาลัยยังมีปัญหาในด้านความรู้ความเข้าใจในงานด้านการประกันคุณภาพ ซึ่งส่งผลต่อผลการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉวีวรรณ บุญคุ้ม (2548) ที่ได้ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แสดงให้เห็นว่าการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ต้องการเพิ่มความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพ ทำให้เห็นว่าสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาหลายแห่งยังมีความเข้าใจในด้านการประกันคุณภาพยังไม่มากพอ นอกจากนี้ผลการศึกษาของ สาธิต เมธีจรยาภรณ์ (2547) ที่ศึกษาปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย อันดับแรกสุด คือ ปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจของอาจารย์ ดังนั้นจึงควรเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญา แนวคิดและหลักการบริหารคุณภาพอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ความร่วมมือในการจัดตั้งเครือข่ายระหว่างสถาบัน เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา อาทิ การลงนามความร่วมมือด้านการประกันคุณภาพระหว่างคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์และคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระหว่างสถาบันการศึกษา คณะวิชาและนักศึกษาและยกระดับและพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา

ดังนั้นจึงสรุปเป็นคำถามงานวิจัยได้ว่า อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์และคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์ มีการรับรู้และมีส่วน

ร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างไร ซึ่งภาระหน้าที่ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาจะต้องอาศัยการรับรู้และการมีส่วนร่วมของอาจารย์ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของสถาบันการศึกษา ที่จะช่วยกันขับเคลื่อนให้เกิดการประกันคุณภาพการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบ และการดำเนินการ เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงสัมฤทธิ์ผลในการดำเนินการ ช่วยผลักดันให้สถาบันการศึกษาพัฒนาคุณภาพทั้งทางด้านวิชาการ และการให้ประโยชน์กลับสู่สังคม และชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาระดับการรับรู้และมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของประชากร
- 2) เพื่อเปรียบเทียบระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล กับระดับการรับรู้และระดับการมีส่วนร่วมของประชากร
- 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชากร

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องระดับการรับรู้และมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์และคณะบริหารธุรกิจของวิทยาลัยราชพฤกษ์ เป็นวิจัยเชิงสำรวจ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สร้างเครื่องมือจากการศึกษาดำรง บทความ หลักการทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเสนอต่อที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญการวิจัย เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาและนำไปทดสอบกับคณาจารย์ที่ไม่ใช่ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน เพื่อหาข้อบกพร่องหลังจากที่ดำเนินการแก้ไขส่วนที่บกพร่องแล้ว จึงนำแบบสอบถามที่แก้ไขไปทดสอบความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น (Cronbach, 1990) เท่ากับ 0.93

ตัวแปรอิสระ แบ่งตามปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานในสถานศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ และอายุงาน

ตัวแปรตาม คือ การรับรู้และการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพตามองค์ประกอบคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 9 องค์ประกอบคุณภาพ โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของประชากร เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) 3 ข้อคำถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งทางวิชาการ และคำถามปลายเปิด 1 ข้อคำถามโดยสอบถามเกี่ยวกับอายุงาน

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามถามเกี่ยวกับการรับรู้ของประชากร จำนวน 27 ข้อคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1967) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับความคิดเห็น
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่ได้แล้ว ใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างแบ่งระดับความคิดเห็นของบุคลากรออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีเกณฑ์การพิจารณาช่วงคะแนน ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงชั้น} &= \frac{\text{"คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด"}}{\text{"จำนวนชั้น"}} \\ &= \frac{(5-1)}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชากร จำนวน 47 ข้อคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ตเป็นมาตรวัด โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าคะแนนของเบสต์ (Best, 1970) จัดระดับคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ และมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาในช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 แปลความว่า มีระดับการรับรู้/การมีส่วนร่วมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 แปลความว่า มีระดับการรับรู้/การมีส่วนร่วมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 แปลความว่า มีระดับการรับรู้/การมีส่วนร่วมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 แปลความว่า มีระดับการรับรู้/การมีส่วนร่วมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 แปลความว่า มีระดับการรับรู้/การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 จะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอความคิดเห็น และข้อเสนอแนะได้อย่างอิสระ

ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ความแปรปรวนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการกระจายตัวของข้อมูลพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.000 – 0.999 หมายถึง มีการกระจายของข้อมูลน้อย

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.000 ขึ้นไป หมายถึง มีการกระจายของข้อมูลมาก

เกณฑ์การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผู้วิจัยกำหนดระดับการแปลความหมายของระดับความสัมพันธ์ ดังนี้

0.50 – 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูง

0.30 - 0.49 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

0.10 - 0.29 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันน้อย

ค่าสหสัมพันธ์ติดลบ หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในทางตรงกันข้าม

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของประชากร พบว่า จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 103 คน เป็น เพศหญิง มากกว่าเพศชาย จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 67.00 ส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 86.40 ดำรงตำแหน่งอาจารย์มากที่สุด จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 86.40 และมีอายุงานเฉลี่ย 5.25 ปี

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการรับรู้การประกันคุณภาพการศึกษา ประชากรตามองค์ประกอบคุณภาพ โดยรวมมีการรับรู้การประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.00$) และมีการกระจายของข้อมูลน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบที่ 2 การผลิตบัณฑิต มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\mu = 4.13$) รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการ ($\mu = 4.11$) โดยการรับรู้ การประกันคุณภาพการศึกษาของประชากร องค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\mu = 4.10$)

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษา ของประชากร โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.00$) และมีการกระจายของข้อมูลน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบที่ 2 การผลิตบัณฑิต มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\mu = 3.97$) รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการพัฒนานักศึกษา ($\mu = 3.94$) โดยการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาของประชากร องค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\mu = 4.10$)

ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามกับระดับการรับรู้ และการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า

ด้านการรับรู้การประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวม และรายองค์ประกอบทุกองค์ประกอบ เพศหญิง ($\mu = 4.12$) มีค่าเฉลี่ยระดับการรับรู้สูงกว่าเพศชาย ($\mu = 3.76$) ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก ($\mu = 4.66$) มีค่าเฉลี่ยระดับการรับรู้การประกันคุณภาพการศึกษาสูงกว่า

วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ($\mu = 3.92$) ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ($\mu = 4.17$) มีค่าเฉลี่ยระดับการรับรู้ สูงกว่าตำแหน่งอาจารย์ ($\mu = 3.97$) และมีการกระจายของข้อมูลน้อย

ด้านการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวม และรายองค์ประกอบทุกองค์ประกอบ พบว่า เพศหญิง ($\mu = 4.01$) มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่า เพศชาย ($\mu = 3.40$) และมีการกระจายของข้อมูลน้อย ผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาเอก ($\mu = 4.10$) มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษา สูงกว่าการศึกษาระดับปริญญาโท ($\mu = 3.77$) และมีการกระจายของข้อมูลน้อย ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ($\mu = 4.05$) มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาสูงกว่าตำแหน่งอาจารย์ ($\mu = 3.77$) และมีการกระจายของข้อมูลน้อย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชากร

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการรับรู้กับการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาของประชากร โดยรวมและรายองค์ประกอบ พบว่า

โดยรวม การรับรู้และการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาของประชากร มีความสัมพันธ์กันมาก โดยมีค่าความสัมพันธ์ 0.843 และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า ทุกองค์ประกอบคุณภาพ การรับรู้และการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาของประชากรมีความสัมพันธ์กันมาก และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน โดยองค์ประกอบที่ 7 การบริหารและการจัดการ มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด 0.764 รองลงมาคือองค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม มีค่าความสัมพันธ์ 0.760 และองค์ประกอบที่ 2 การผลิตบัณฑิต ค่าความสัมพันธ์ 0.653 ตามลำดับ ยกเว้นองค์ประกอบที่ 4 การวิจัย การรับรู้และการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาของประชากรมีความสัมพันธ์กันปานกลาง มีค่าความสัมพันธ์ 0.394

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของประชากร

คุณลักษณะส่วนบุคคลของประชากรส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท ดำรงตำแหน่งอาจารย์ มีอายุงานเฉลี่ย 5 ปี 3 เดือน

สรุปผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยระดับการรับรู้และการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาของประชากร

ระดับการรับรู้การประกันคุณภาพการศึกษาของประชากร โดยรวม และรายองค์ประกอบทุกองค์ประกอบ อยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบที่ 2 การผลิตบัณฑิต มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและองค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ระดับการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาของประชากร โดยรวม และราย
องค์ประกอบทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบที่ 2 การผลิตบัณฑิต มีค่าเฉลี่ยสูง
ที่สุด และองค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

สรุปผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคลของประชากรกับระดับการรับรู้ และการมี
ส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษา

ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคล กับระดับการรับรู้การประกันคุณภาพการศึกษา
พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ เพศหญิง มีระดับการรับรู้การประกันคุณภาพมากกว่าเพศชาย ทั้งโดยรวม
และรายองค์ประกอบทุกด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม และรายองค์ประกอบทุก
องค์ประกอบ ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาเอก มีค่าเฉลี่ยระดับการรับรู้การประกันคุณภาพการศึกษา
สูงกว่าการศึกษาระดับปริญญาโท จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ โดยรวม และรายองค์ประกอบทุก
องค์ประกอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มีค่าเฉลี่ยระดับการรับรู้สูงกว่า ตำแหน่งอาจารย์ มีเพียง
องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการ ประชากรที่ดำรงตำแหน่ง
อาจารย์ มีค่าเฉลี่ยระดับการรับรู้ สูงกว่า ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคลของประชากร กับระดับการมีส่วนร่วม
การประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า เพศหญิง มีระดับการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพมากกว่าเพศ
ชาย ทั้งโดยรวม และรายองค์ประกอบทุกด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม และราย
องค์ประกอบทุกองค์ประกอบ ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาเอก มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมการ
ประกันคุณภาพการศึกษาสูงกว่าการศึกษาระดับปริญญาโท จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ โดยรวม
และรายองค์ประกอบทุกองค์ประกอบ ผู้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มีค่าเฉลี่ยระดับมีส่วนร่วม
สูงกว่าตำแหน่งอาจารย์ มีเพียงองค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการ
ผู้ที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์มีค่าเฉลี่ยระดับมีส่วนร่วมสูงกว่าตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และการมีส่วนร่วม

โดยรวม การรับรู้และการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์กันใน
ทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ในทิศทาง
เดียวกัน โดยองค์ประกอบที่ 7 การบริหารและการจัดการ มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด และ
องค์ประกอบที่ 4 การวิจัย มีค่าความสัมพันธ์ต่ำที่สุด

ผลการวิเคราะห์พบว่า มิติการรับรู้และมิติการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สนับสนุน
สมมติฐานที่ว่าประชากร มีการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพในระดับมาก สอดคล้อง
กับ วุฒิชัย อารักษ์โพชนงค์ (2554) ที่พบว่าระดับการรับรู้ ทศนคติ และการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่
ในระดับมาก เช่นเดียวกับกับ สุตีพร ฉันทเฉลิมพงศ์ (2553) แต่ในงานวิจัยของดวงใจ ขุนฉนมฉำ
(2546) พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับสูง แต่มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่

ในระดับต่ำ เช่นเดียวกับ ปีติ เดิมสมบูรณ์ (2550) ซึ่งระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ ทุกด้าน โดยมิติของการรับรู้ และมิติการมีส่วนร่วม มีผลเหมือนกันว่า องค์ประกอบที่ 2 การผลิตบัณฑิต มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และองค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคลกับระดับการรับรู้และการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาตามสมมติฐาน พบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีระดับการรับรู้และการมีส่วนร่วม การประกันคุณภาพแตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานสอดคล้องกับการวิจัยของ วลีรัตน์ ใจสูงเนิน (2551) แต่ข้อค้นพบในงานวิจัยนี้แตกต่างกับงานวิจัยของ สุพันธ์ จูมสิมา (2553) ที่คาดว่าสาเหตุที่พบความแตกต่างเนื่องจากประชากรของงานวิจัยครั้งนี้ระบุเจาะจงที่อาจารย์ แต่งานของสุพันธ์ จูมสิมา กำหนดกลุ่มตัวอย่างได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนของสถานศึกษา

ระดับการศึกษาสูงสุดที่ต่างกัน มีระดับการรับรู้และการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน สอดคล้องกับการศึกษาของ วลีรัตน์ ใจสูงเนิน (2551) แต่ข้อค้นพบในงานวิจัยชิ้นนี้แตกต่างกับงานวิจัยของ บุญมี วรรณญาณณ์ โนใจ และ อัมพร ยานะ (2553) ที่ได้เคยศึกษามา เนื่องจากความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง ในงานวิจัย รวมถึงงานวิจัยของ สุพันธ์ จูมสิมา (2553) ที่กลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มที่อยู่ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับประถมศึกษา ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงน่าจะเป็นตัวส่งผลให้ระดับการรับรู้และการมีส่วนร่วม เมื่อเปรียบเทียบกับระดับการศึกษา แล้วพบความแตกต่างกัน

ตำแหน่งทางวิชาการที่ต่างกัน มีระดับการรับรู้ และการมีส่วนร่วม การประกันคุณภาพแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน สอดคล้องกับการศึกษาของสุดีพร ฉันทเฉลิมพงศ์ (2553) การทดสอบสมมติฐานที่ว่า การรับรู้และการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาของประชากร มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวม และรายองค์ประกอบ พบว่า ภาพรวมและทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน สอดคล้องกับการศึกษาของ วุฒิชัย อารักษ์โพชฌงค์ (2554) ที่ว่า การรับรู้ด้านการทำความเข้าใจ ทศนคติ ด้านความเข้าใจและความรู้สึก มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม แต่พบข้อขัดแย้งในงานวิจัยของพร บุญมี วรรณญาณณ์ โนใจ และ อัมพร ยานะ (2553) เนื่องจาก ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาที่อาจารย์รู้ในการประกันคุณภาพการศึกษา แต่แทบไม่มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา เพราะจากข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษาจะเป็น หน้าที่ และพันธกิจของบุคลากรสายสอนและบุคลากรสายสนับสนุนในสถาบันการศึกษาเป็นส่วนใหญ่

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ ผู้วิจัยสรุปข้อเสนอแนะจากงานวิจัยเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้ ดังนี้

1. องค์ประกอบและเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา มีความยุ่งยาก ซับซ้อนต่อการรับรู้ และปฏิบัติตามของบุคลากร ควรมีการอบรมเพื่อทำความเข้าใจและสร้างการรับรู้รวมถึงทัศนคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา และยอมรับแนวคิดการจัดการคุณภาพจากข้อเท็จจริง

2. ควรพัฒนาให้เกิดการรับรู้และการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของบุคลากรทุกฝ่าย มิใช่เป็นหน้าที่ของบุคลากรสายสนับสนุน ดังเช่นที่พบในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโดยทั่วไป โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ชี้แจงทำความเข้าใจถึงพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา พันธกิจของอาจารย์ ประโยชน์และความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาที่จัดโดยสถาบัน

3. การประกันคุณภาพควรมีร่วมมือตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงสุด จนถึงผู้ปฏิบัติงานทุกระดับชั้น จึงจะประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง ควรจัดเป็นมาตรการหรือข้อกำหนดเพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมมือ โดยควรเป็นการประสานงานกันของหน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้การกำกับดูแลคณะกรรมการบริหารสถาบัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยจากผลการสรุปข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป พบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. การศึกษาวิจัยเพื่อหาสาเหตุว่า ระหว่างการรับรู้และการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพ การศึกษาองค์ประกอบที่ 4 การวิจัย ความสัมพันธ์ที่ต่ำที่สุดใน 9 องค์ประกอบคุณภาพมีสาเหตุมาจากปัจจัยใด

2. ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ มีค่าเฉลี่ยระดับการรับรู้และการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพสูงกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ แต่ในองค์ประกอบคุณภาพอื่น ๆ ประชากรที่ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มีค่าเฉลี่ยระดับการรับรู้และการมีส่วนร่วม การประกันคุณภาพ สูงกว่า ตำแหน่งอาจารย์ จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมว่า เหตุใดจึงเกิดผลการศึกษาที่แตกต่าง เฉพาะองค์ประกอบที่ 1 เท่านั้น

3. การวิจัยเพิ่มเติมเพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง วงจรคุณภาพกับการรับรู้และการมีส่วนร่วม การประกันคุณภาพ เพื่อช่วยให้สามารถระบุความสัมพันธ์ของวงจรคุณภาพแต่ละขั้นตอนกับการรับรู้และการมีส่วนร่วม การประกันคุณภาพ ได้ชัดเจนและสามารถนำไปประยุกต์ให้เป็นประโยชน์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

4. เกณฑ์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ ที่ใช้ในการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษา มีอำนาจจำแนกทุกตัวบ่งชี้หรือไม่ และถ้ามี มีเพียงพอที่จะจำแนกหรือไม่

บรรณานุกรม

- ฉวีวรรณ บุญคุ้ม. (2550). ปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา เอกสารประกอบการบรรยาย ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
- ดวงใจ ชุณหมนฉวี. (2546). การมีส่วนร่วมของข้าราชการต่อการปฏิรูประบบราชการ : ศึกษากรณีสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา
- ประไพ เอกอุ้น. (2542). การศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

- พร บุญมี วรรณญาพร โนใจ และอัมพร ยานะ (2553). **ความรู้ การรับรู้ และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา** วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีพะเยา. กลุ่มงานวิจัยและผลงานวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีพะเยา
- พระมหาสาธิต เมธีจรรยาภรณ์. (2547). **การประเมินโครงการประกันคุณภาพการศึกษา : กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพฯ**. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- วลีรัตน์ ใจสูงเนิน. (2551). **การรับรู้และการใช้บริการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของประชาชน : กรณีศึกษาอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ นครปฐม**. มหาวิทยาลัยศิลปากร
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2518). **หลักการอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช
- วุฒิชัย อารักษ์โพชนงค์ (2554). **อิทธิพลของการรับรู้ ทนสคติ และการมีส่วนร่วมที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐตามระบบคุณภาพ**. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สุดีพร ฉันทฉลิมพงศ์ (2553). **การรับรู้และการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรสังกัดหน่วยงานคณะ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี**. วารสารวิชาการ ศรีปทุม ชลบุรี ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (ก.ย. - ธ.ค. 2555)
- สุพันธ์ จูมสีมา. (2553). **สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามวงจร PDCA สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- Best John, W. (1973). **Research in Education**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Cronbach, L.J. (1990). **Essentials of Psychological testing**. 5th ed. New York: Harper Collins Publishers, Inc.
- Likert, Rensis. (1967). **The Method of Constructing and Attitude Scale, Reading in Attitude Theory and Measurement**. Fishbein, Martin, Ed. Newyork: Wiley & Son.